

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 23.02.1972, sp. zn. 11 Tz 16/72, ECLI:CZ:NS:1972:11.TZ.16.1972.1

Číslo: 57/1972

Právní věta: I. Aby soud mohl při rozhodování o trestu posoudit, zda a jaký trest má obžalovanému uložit (§ 126 písm. g) tr. ř.), musí mít ve výsledcích provedeného dokazování potřebné podklady; zejména musí mít zjištěny okolnosti, které jsou významné pro posouzení osoby pachatele a zvláště možnosti jeho nápravy.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 23.02.1972

Spisová značka: 11 Tz 16/72

Číslo rozhodnutí: 57

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Ukládání trestu

Předpisy: 141/1961 Sb. § 126 písm. g

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 57/1972 sb. rozh.

I. Aby soud mohl při rozhodování o trestu posoudit, zda a jaký trest má obžalovanému uložit (§ 126 písm. g) tr. ř.), musí mít ve výsledcích provedeného dokazování potřebné podklady; zejména musí mít zjištěny okolnosti, které jsou významné pro posouzení osoby pachatele a zvláště možnosti jeho nápravy.

II. Podmínka, že v nepřítomnosti obžalovaného může se hlavní líčení provést, jen když má soud za to, že lze věc spolehlivě rozhodnout i bez přítomnosti obžalovaného (§ 202 odst. 2 tr. ř.), se netýká jen rozhodnutí o vině, nýbrž i rozhodnutí o trestu. Proto hlavní líčení nelze konat v nepřítomnosti obžalovaného, vyžaduje-li si náležité objasnění okolností významných pro rozhodnutí o trestu přítomnosti obžalovaného, i když by bylo možno o jeho vině spolehlivě rozhodnout i bez jeho přítomnosti.

Z odůvodnění.

K stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti ČSR Nejvyšší soud ČSR zrušil výrok o trestu v rozsudku obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 31. srpna 1971 sp. zn. 2 T 168/71 a tomuto soudu přikázal, aby věc obžalovaného J. F. v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Rozsudkem obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 31. srpna 1971 sp. zn. 2 T 168/71 byl obžalovaný J. F. odsouzen pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 9 měsíců, výkon tohoto trestu byl obžalovanému podle § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu 2 roků. Současně mu byla též rozsudkem uložena podle § 228 odst. 1 tr. ř. povinnost nahradit DP hl. m. Prahy Elektrické dráhy Praha 7 škodu v částce 2500 Kčs.

Vinu obžalovaného J. F. shledal soud v tom, že v průběhu měsíce března a dubna 1971 v Praze jako průvodčí tramvaje u Dopravního podniku hl. m. Prahy utratil za půjčené konto jízdenek tržbu ve výši 2500 Kčs.

Tento rozsudek nabyl právní moci dne 24. září 1971.

Proti pravomocnému rozsudku podal ve lhůtě § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona v neprospěch obžalovaného J. F. ministr spravedlnosti ČSR. Ve stížnosti pro porušení zákona uvádí, že výrok o vině napadeného rozsudku je založen na spolehlivých důkazech a že právní posouzení skutku nevykazuje pochybení. Pro rozhodnutí o trestu však neměl obvodní soud dostatek podkladů ve výsledcích provedeního dokazování a navíc některé prokázané okolnosti i nesprávně hodnotil nebo k nim vůbec nepřihlédl, zejména pak nehodnotil, že obviněný má pověst lehkomyšlného člověka, vede neuspořádaný život, po spáchání činu přestal chodit do práce a způsobem, jak spáchal čin, projevil značnou neodpovědnost atp.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, jež mu předcházelo a dospěl k závěru, že zákon byl porušen.

Pokud jde o výrok o trestu, nepostupoval obvodní soud v souladu se zákonem. Podle § 126 písm. g) tr. ř. musí soud při rozhodování o trestu posoudit, zda a jaký trest má být obžalovanému uložen. Aby však mohl učinit takové posouzení z hledisek ustanovení § 23 odst. 1 a § 31 odst. 1 tr. zák. a z hlediska ustanovení § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák., musí mít ve výsledcích provedeního dokazování potřebné podklady. Zejména musí mít zjištěny okolnosti, které jsou významné pro posouzení osoby pachatele a zvláště možnosti jeho nápravy, tj. jaký způsob života obžalovaný vedl a vede, jakou měl a má pracovní morálku, zda byl již dříve odsouzen, jaká byla povaha dřívější trestné činnosti a pohnutky vedoucí k ní, jaký měl a má obžalovaný vztah ke společnosti, k rodině a vztah k právnímu statku chráněnému ustanovením trestního zákona, jež obžalovaný porušil a konečně jaké jsou polehčující a přitěžující okolnosti a jejich váha.

Při úvaze o podmíněném odkladu výkonu trestu odnětí svobody podle § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. musí pak soud vždy zhodnotit okolnosti týkající se osoby pachatele, zejména - jeho dosavadního života a prostředí, ve kterém žije a pracuje, jakož i činu, který obžalovaný spáchal, aby mohl učinit odůvodněný závěr zda bude účelu trestu dosaženo i bez jeho výkonu či nikoli.

Své závěry opřené o zjištěná a prokázaná fakta musí soud v rozhodnutí odůvodnit způsobem naznačeným v ustanovení § 125 tr. ř., a to tak, aby výrok o trestu byl ve všech směrech přezkoumatelný.

Ke komplexnímu posouzení otázek shora uvedených bylo třeba, aby se obvodní soud nespokojil jen opisem rejstříku trestů obžalovaného J. F., ale měl si vyžádat trestní spisy týkající se jeho dřívějších dvou odsouzení, neboť i z těchto spisů mohl okresní soud čerpat konkrétní poznatky k osobě obžalovaného, k jeho povahovým vlastnostem, k okolnostem, za kterých se dopustil dřívější trestné činnosti, jaké byly pohnutky vedoucí k trestné činnosti atd.

Protože ve zprávě o pověsti se uvádí, že obžalovaný J. F. vede neuspořádaný život, toulá se, pije a chodí pozdě domů a že se dosud nevyrovnal s rozvodem a má dluhy vůči své rodině na výživném, mohl obvodní soud získat určité poznatky k osobě obžalovaného a k jeho způsobu života též z obsahu rozvodového spisu.

Třebaže obžalovaný v době trestného činu byl ve věku téměř 28 let, nezjišťoval obvodní soud, kde všude obžalovaný pracoval před 1. 2. 1971 a jaký měl na dřívějších pracovištích poměr k práci. Tvzení obžalovaného J. F., že na své dvě děti řádně platí výživné, je v rozporu s obsahem zprávy o pověsti. Ve zprávě o pověsti se dále uvádí, že poslední dva měsíce obžalovaný nechodil vůbec do práce. Ke dni 31. 8. 1971, kdy obvodní soud konal hlavní líčení, neměl obvodní soud k dispozici žádné zjištění, zda a kde obžalovaný nastoupil zaměstnání po rozvázání pracovního poměru u DP, a ani datum rozvázání pracovního poměru neměl obvodní soud zjištěné, neboť zástupce podniku v hlavním líčení je neznal.

Z obsahu trestního spisu plyne, že se obžalovaný J. F. nedostavil k seznámení s výsledky vyšetřování a že se nedostavil ani k hlavnímu líčení, ač byl k němu řádně obeslán. Nedostavil se též k veřejnému zasedání u Nejvyššího soudu ČSR. Z protokolu o hlavním líčení je patrné, že obvodní soud jednal v nepřítomnosti obžalovaného. Tento postup odůvodnil obvodní soud tím, že obžalovaný byl v přípravném řízení „řádne vyslechnut, že trestnou činnost doznal a že výše škody byla zjištěna služebním hlášením“. Obvodní soud přehlédl, že hlavní podmínkou pro jednání v nepřítomnosti obžalovaného je posouzení otázky, zda lze věc spolehlivě rozhodnout a účelu trestního řízení dosáhnout i bez přítomnosti obžalovaného.

I když v daném případě otázka viny byla nesporná již z výsledků dokazování v přípravném řízení, nelze dojít k závěru, že obvodní soud mohl spolehlivě rozhodnout v nepřítomnosti obžalovaného J. F. otázku trestu. Vždyť bylo třeba, aby se obžalovaný vyjádřil k obsahu zprávy o pověsti a k dalším významným okolnostem, které mohly vyplynout z dokazování shora naznačeného (§ 214 tr. ř.).